

20.03.2018

Høringsnotat

Finansskatt i fellesregistrerte virksomheter

Innhold

1	Innledning	3
1.1	Bakgrunn	3
1.2	Finansskatt	4
1.3	Fellesregistrering	4
2	Nærmere om behovet for å motvirke uønskede tilpasninger til finansskatt ved fellesregistrering av konsernforetak	5
3	Vurdering og forslag	6
3.1	Innledning.....	6
3.2	Yterforetaket pålegges finansskatteplikt.....	7
3.3	Særlig om sparebanksamarbeid.....	8
3.4	Særlig om beregning av andel lønnskostnader knyttet til finansielle aktiviteter ved innleie av personell.....	8
3.5	Økonomiske og administrative konsekvenser	9
3.6	Forslag til regelendringer	10

1 INNLEDNING

1.1 Bakgrunn

Fra og med inntektsåret 2017 ble det innført en finansskatt på lønn og overskudd i finansiell sektor. Den viktigste grunnen for innføringen av en finansskatt var at finansielle tjenester er unntatt fra merverdiavgift. Bakgrunnen for innføringen og den nærmere innretningen av finansskatten er omtalt i Prop. 1 LS (2016-2017) Skatter, avgifter og toll 2017.

Ved lovendring 21. juni 2017 nr. 78 (med virkning fra inntektsåret 2017) ble det gjort en mindre justering av unntaket for foretak med høy grad av merverdiavgiftspliktig aktivitet, for å få bedre samsvar mellom finansskatteplikten og merverdiavgiftsunntaket for finansielle tjenester. Videre ble det gjort endringer i reglene om konsernbidrag for å motvirke at det ble brukt til uheldige tilpasninger i forbindelse med konsernbidrag fra finansforetak som inngår i konsern med andre foretak som ikke driver finansiell virksomhet. Se nærmere omtale i Prop. 130 LS (2016-2017) Endringer i skatte-, avgifts- og tollovgivninga, kap. 13. I proposisjonen ble det samtidig varslet at departementet vil vurdere mulige regelendringer for å motvirke uheldige tilpasninger mellom samarbeidende selskaper som er fellesregistrert som ett avgiftssubjekt.

Departementet sender med dette på høring forslag til regler som skal hindre at konsernforetak kan utnytte reglene om fellesregistrering til å redusere beregningsgrunnlaget for finansskatten. Det foreslås ingen endringer i de generelle reglene om fellesregistrering i merverdiavgiftsloven.

I forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2017, ga finanskomiteen uttrykk for at det skal tas en ny vurdering av innretningen på finansskatten i lys av konklusjonene til Hjelmengutvalget (som skal se på konkurransevilkårene for private og offentlige aktører som opererer i samme marked) med tanke på om den relative fordelingen mellom lønn og overskudd i finansskatten er optimal (jf. Innst. 3 S (2016-2017)). Dette behandles ikke i denne høringen.

1.2 Finansskatt

Finansskatten består av en skatt på 5 prosent på lønninger (grunnlaget for arbeidsgiveravgift) og en viderføring av skattesats på selskapsoverskuddet (grunnlaget for skatt på alminnelig inntekt) i finansiell sektor på 2016-nivå (25 prosent).

1.3 Fellesregistrering

Merverdiavgiftslovens regler om fellesregistrering innebærer at to eller flere samarbeidende selskaper kan registreres som ett avgiftssubjekt dersom 85 prosent av kapitalen i hvert av selskapene eies av ett eller flere av de samarbeidende selskapene, jf. merverdiavgiftsloven § 2-2 tredje ledd. I henhold til langvarig praksis stilles det også krav om at avgiftspliktig omsetning utad til andre enn de fellesregistrerte selskapene overstiger beløpsgrensen for registrering i Merverdiavgiftsregisteret (50 000 kroner).

Formålet med reglene om fellesregistrering er å sikre organisasjonsnøytralitet.

Merverdiavgiftsreglene skal virke nøytralt uavhengig av om virksomheten er organisert som ett selskap eller som et konsern bestående av flere selskaper.

Fellesregistrering innebærer at omsetning mellom selskapene i fellesregistreringen ikke avgiftsbelegges. Videre får det ikke betydning for det fellesregistrerte subjektets fradragsrett for inngående avgift om virksomheten for eksempel er organisert slik at driftsmidlene ligger i ett selskap og den utgående omsetningsaktiviteten skjer i et annet.

2 NÆRMERE OM BEHOVET FOR Å MOTVIRKE UØNSKEDE TILPASNINGER TIL FINANSSKATT VED FELLESREGISTRERING AV KONSERNFORETAK

I prop. 130 LS (2016-2017) Endringar i skatte-, avgifts- og tollovgivinga er oppfølgingen av finansskatten omtalt (kap. 13). Proposisjonen har følgende omtale av tiltak mot tilpasninger ved fellesregistrering av konsernforetak:

«Merverdiavgiftsloven opnar for at samarbeidande selskap på nærare vilkår kan fellesregistrerast som eitt avgiftssubjekt. Formålet bak reglane om fellesregistrering er å sikre frådrag for inngåande meirverdiavgift som ein ville hatt om verksemda hadde vore organisert som eitt selskap, også når verksemda er organisert i fleire selskap som inngår i konsern, så langt desse er fellesregistrerte. Det skal ikkje reknast meirverdiavgift på transaksjonar mellom selskap som er fellesregistrerte.

Finansskatt skal svarast av føretak med tilsette som utfører finansielle aktivitetar som er omfatta av næringshovudområde K i SN 2007. Utleige av arbeidskraft er i SN 2007 definert som utleige av arbeidskrafttenester og er omfatta av næringshovudområde N. Det skal ikkje svarast finansskatt av løn til arbeidstakarar som vert leigde ut til andre føretak, heller ikkje om dei vert nytta til å utføre finansielle aktivitetar i føretaket som leiger arbeidstakarane. Utleige av arbeidskraft er meirverdiavgiftspliktig.

Enkelte konsernføretak kan tenkast å nytte reglane om fellesregistrering av samarbeidande føretak for å gjere tilpassingar som reduserer berekningsgrunnlaget for finansskatten. Departementet meiner at slike tilpassingar kan vere uheldige.

Departementet vil fram mot budsjettet for 2018 vurdere moglege regelendringar for å motverke uheldige tilpassingshøve som er beskrivne over. Ei løysing som departementet vurderer, er å krevje at eit finansskattepliktig føretak må medrekne og betale finansskatt av lønskostnader til innleigde arbeidstakarar. Alternativt vurderer departementet om finansføretaket skal medrekne vederlag som er betalt til bemanningsføretaket for arbeidstakarane i finansskattegrunnlaget.»

Finanskomiteen tok omtalen til orientering, jf. [Innst. 401S \(2016-2017\) punkt 3.2.9.](#)

En mulig, uheldig tilpasning til finansskatten kan være at et finansforetak (A) organiserer seg slik at det erstatter egne ansatte med innleie av en større eller mindre del av arbeidstakerne fra et datterforetak (B) som det er fellesregistrert med. En annen mulighet er at de kjøper ulike støttefunksjoner fra datterselskapet. Dersom datterselskapet ikke er finansskattepliktig, medfører denne måten å organisere seg på at lønnsgrunnlaget for finansskatt reduseres. Samtidig reduseres også det finansskattepliktige morselskapets overskudd, mens datterselskapets overskudd øker. Det innebærer at en mindre andel av det samlede overskuddet i mor- og datterselskapet skattlegges med den høyere satsen for finansforetak. På grunn av fellesregistreringen vil det heller ikke bli beregnet merverdiavgift for arbeidsformidlingen eller tjenesteytingen fra datter (B) til finansforetaket (A). Departementet anser dette som en uheldig uthuling av skattegrunnlaget for finansskatt som bør forhindres.

3 VURDERING OG FORSLAG

3.1 Innledning

Finansdepartementet har vurdert to alternativer for å motvirke omgåelse av finansskatten gjennom systemet med fellesregistrering.

En mulighet er at det finansskattepliktige foretaket må medregne og betale finansskatt av et beløp tilsvarende lønnskostnadene til innleide arbeidstakere eller vederlaget som er betalt for tjenester (ev. justert for bruttobeløpets komponenter som ikke bør inngå i grunnlaget, som overskudd, arbeidsgiveravgift og ev. vareinnsats) fra fellesregistrerte foretak. En slik løsning innebærer at man fraviker utgangspunktet om at finansskatten skal bygge på eksisterende skattegrunnlag, og vil medføre administrativt kompliserende endringer av blant annet lønnskattgrunnlaget. Den kan også innebære en økt risiko for feil/manipulering av finansskattegrunnlaget gjennom uriktig

internprising mellom foretakene. Departementet har derfor ikke gått videre med denne løsningen.

Alternativt kan bemanningsforetak, eller andre foretak som selger støttefunksjoner til finansskattepliktige fellesregistrerte foretak, («yterforetak»), ilegges finansskatteplikt på visse vilkår. Denne løsningen er omtalt nærmere i punkt 3.2.

3.2 Yterforetaket pålegges finansskatteplikt

Departementet foreslår at foretak som er fellesregistrert med et finansskattepliktig foretak og leier ut arbeidskraft eller yter tjenester til finansforetaket, på nærmere vilkår gjøres finansskattepliktig. Et slikt foretak vil i det følgende bli benevnt som yterforetak.

Dette innebærer en utvidelse av subjektkretsen for finansskatten. Finansskatten vil med forslaget også omfatte virksomheter som driver arbeidsutleie og tjenesteyting til finansforetak de er fellesregistrert med. Tjenesteyting og arbeidsutleie innen finansiell aktivitet vil omfattes, men også støttefunksjoner som for eksempel it-drift og renhold.

Finansskatten for disse yterforetakene skal fastsettes på grunnlag av virksomhetens samlede arbeidsgiveravgiftspliktige lønnskostnader mv. og overskudd.

For å motvirke at yterforetak som i det vesentlige har merverdiavgiftspliktig aktivitet eller omsetning med ikke-finansskattepliktige fellesregistrerte foretak blir ilagt finansskatt, foreslås en nedre grense for finansskatteplikt. Det foreslås at omfanget av yterforetakets ytelser til finansforetaket må overstige en viss andel av yterforetakets samlede virksomhet for at det skal anses som finansskattepliktig, jf. nedenfor. Dette følger av § 2 i stortingsvedtaket.

Unntak fra finansskatteplikt for yterforetak som i liten grad har omsetning mot finansforetak

For å skjerme yterforetak som bare i liten grad selger tjenester eller leier ut arbeidskraft til finansforetak, foreslår departementet et unntak for finansskatteplikten hvis lønnskostnadene knyttet til denne aktiviteten ikke overstiger 30 pst. av virksomhetens totale, arbeidsgiveravgiftspliktige lønnskostnader. På samme måte som ved avgrensningen av skattesubjektene for finansskatten for øvrig, legges arbeidsgiveravgiftsgrunnlaget for foregående år til grunn.

3.3 Særlig om sparebanksamarbeid

De fleste sparebankene i Norge er tilsluttet et sparebanksamarbeid. Slike samarbeid er opprettet blant annet for at sparebankene skal kunne være konkurransedyktige med forretningsbankene. I sparebanksamarbeidene er det etablert yterforetak som tilbyr støttefunksjoner til sparebankene i gruppen, eksempelvis forretningsplattformer og felles forvaltnings- og utviklingstjenester.

Et kjennetegn ved sparebanker som organisasjonsform, er at de er selveiende. Sparebanker kan derfor som utgangspunkt ikke inngå i samme fellesregistrering etter merverdiavgiftsloven. For å sikre likebehandling av sparebanker med forretningsbanker, gis etter søknad dispensasjon fra merverdiavgiftsloven slik at sparebanksamarbeid for praktiske formål kan praktisere en fellesregistrering. Tilpasningsmuligheten som er omtalt i punkt 2 er på denne måten aktuell for sparebanksamarbeid som har fått slik dispensasjon.

Departementet foreslår en særregel for yterforetak som omsetter tjenester til arbeidsgivere som utøver finansielle aktiviteter innad i et sparebanksamarbeid. Departementet foreslår at det settes som vilkår at yterforetaket ikke skal beregne merverdiavgift av omsetningen.

3.4 Særlig om beregning av andel lønnskostnader knyttet til finansielle aktiviteter ved innleie av personell

Det er i finansskattevedtaket § 2 første ledd oppstilt et unntak fra finansskatteplikten for virksomheter med liten grad av finansielle aktiviteter. Unntaket gjelder for

arbeidsgivere der «... *andelen av arbeidsgiverens lønnskostnader mv. knyttet til finansielle aktiviteter utgjør mindre enn 30 pst. av arbeidsgiverens totale lønnskostnader, ...*».

Utgangspunktet for avgrensningen er omfanget av finansielle aktiviteter sett i forhold til andre aktiviteter i virksomheten. Av i hovedsak praktiske/administrative årsaker ble beregningen basert på andel lønnskostnader mv. (arbeidsgiveravgiftsgrunnlaget) knyttet til slike aktiviteter, istedenfor til eksempelvis verdien av disse aktivitetene som andel av samlet omsetning. Ved beregningen etter § 2 første ledd skal medregnes alle lønnskostnader mv. til ansatte som jobber direkte med de finansielle aktivitetene, samt en forholdsmessig andel av lønn mv. til øvrige ansatte i foretaket som understøtter de finansielle aktivitetene.

Det har vært reist spørsmål om hvordan dette skal praktiseres dersom et foretak leier inn hele eller en vesentlig del av det personellet som jobber direkte med de finansielle aktivitetene. I et slikt tilfelle kan det være slik at andelen lønn mv. til (egne) ansatte som jobber direkte med finansielle aktiviteter utgjør mindre enn 30 prosent av arbeidsgiverens samlede lønnskostnader, samtidig som foretakets virksomhet kun eller i hovedsak består i å tilby finansielle tjenester. Departementet legger til grunn at arbeidsgiver også i dette tilfellet må legge til grunn at lønn mv. til disse «støttefunksjonene» må inngå som lønn tilknyttet finansielle aktiviteter. Den forholdsmessige fordelingen av lønn mv. til støttefunksjoner må følgelig baseres på hvor stor del av støttefunksjonene som underbygger de finansielle aktivitetene, sett i forhold til støttefunksjoner som underbygger ikke-finansielle aktiviteter.

3.5 Økonomiske og administrative konsekvenser

De administrative kostnadene for de skattepliktige antas å være relativt små. De antas i hovedsak å knytte seg til avklaringer av om yterforetaket vil bli finansskattepliktig før reglene trer i kraft og eventuelt å etablere systemløsninger og rutiner for å etterleve reglene. Når dette er etablert antas det særlig å være etterfølgende endringer i andelen

lønnskostnader knyttet til ytelser til finansskattepliktige konsernselskaper som kan ha administrative konsekvenser. De administrative konsekvensene for Skatteetaten antas å være beskjedne, siden det er snakk om en begrenset utvidelse av subjektkretsen innenfor en eksisterende ordning, og dekkes innenfor Skatteetatens eksisterende budsjetttrammer.

Forslaget er først og fremst ment å motvirke at aktører tilpasser seg ved bruk av fellesregistrering for å redusere grunnlaget for finansskatten. Formålet med forslaget er derfor å opprettholde provenyet fra finansskatten. Departementet legger til grunn at et fåtall virksomheter per i dag er innrettet slik at de vil få finansskatteplikt gjennom dette forslaget. Departementet anslår på usikkert grunnlag at forslaget vil øke provenyet fra finansskatt på lønn fra disse virksomhetene med om lag 30 mill. kroner påløpt og 25 mill. kroner bokført i 2018. Departementet legger til grunn at forslaget ikke vil øke provenyet fra finansskatt på overskudd.

3.6 Forslag til regelendringer

For 2019 foreslås det tilføyd en setning i § 1 i stortingsvedtaket om fastsetting av finansskatt på lønn, slik at bestemmelsen vil lyde som følger:

§ 1. Finansielle aktiviteter

Arbeidsgivere som utøver aktiviteter omfattet av næringshovedområde K «Finansierings- og forsikringsvirksomhet» i Statistisk sentralbyrås standard for næringsgruppering anses å utøve finansielle aktiviteter.

Det samme gjelder arbeidsgivere som utøver andre aktiviteter og som yter disse til en arbeidsgiver som nevnt i første ledd, og som det er fellesregistrert med i

Merverdiavgiftsregisteret. Tilsvarende gjelder arbeidsgivere som utøver andre aktiviteter

og yter disse til arbeidsgiver som nevnt i første ledd innad i et sparebanksamarbeid, med mindre det beregnes merverdiavgift av omsetningen.